

АНОТАЦІЯ

Мосумова А. К. Кадрове забезпечення ефективного функціонування органів місцевого самоврядування. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 074 – «Публічне управління та адміністрування» (07 – Управління та адміністрування). – Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості України, Київ, 2021.

Дисертацію присвячено поглибленню та вдосконаленню теоретичних положень, розробленню практичних і методичних рекомендацій щодо кадрового забезпечення ефективного функціонування органів місцевого самоврядування.

З метою уточнення теоретичних положень у роботі проведено аналіз особливостей управління персоналом в органах місцевого самоврядування та визначено сутність управління персоналом в органах місцевого самоврядування, що полягає у встановленні відносин між суб'єктом і об'єктом управління, спрямованих на забезпечення оптимального кількісно-якісного кадрового складу, організацію професійного та соціального розвитку персоналу, досягнення раціонального ступеня мобільності та ефективного використання його можливостей у процесі діяльності публічних організацій. Обґрунтовано, що в основі цих відносин лежать принципи, методи і форми впливу на зацікавленість, поведінку і діяльність персоналу з метою максимального їх використання.

З метою теоретичного узагальнення досліджуваного понятійно-категоріального апарату проаналізовано поняття «кадрове забезпечення» та «ефективне функціонування органів місцевого самоврядування» з використанням морфологічної декомпозиції, уточнено зміст суміжних категорій:

«кадровий менеджмент», «кадровий потенціал», «кадрова політика». Це дозволило більш коректно визначити сутність поняття «кадрове забезпечення ефективного функціонування органів місцевого самоврядування», як складової частини кадрової політики, яка спрямована на забезпечення потреб в кадрах шляхом реалізації відповідних процесів управління персоналом (аналіз кадрових процесів та їх планування; підбір та відбір персоналу; адаптація персоналу; оцінювання та контроль дій персоналу, мотивація та стимулювання персоналу, розвиток персоналу, підвищення його професійно-кваліфікаційного рівня; трудові відносини, якість життя, умови праці; вивільнення персоналу) з метою підвищення якості послуг і сприяння досягненню кращих результатів органів місцевого самоврядування.

Шляхом проведення аналітичного наукового узагальнення, сформульовано сучасні стратегії існування і вдосконалення системи кадрового забезпечення в реаліях нашого часу. Запропоновано структурологічну модель механізму кадрового забезпечення ефективного функціонування органів місцевого самоврядування, особливістю якої є включення процесів формування та реалізації. В якості цільової орієнтації механізму кадрового забезпечення органів місцевого самоврядування визначено їх ефективне функціонування шляхом досягнення визначеної мети щодо підвищення рівня сфер життєдіяльності територіальної громади.

З метою отримання ґрунтовного бачення особливостей управління персоналом в органах місцевого самоврядування у роботі досліджено зарубіжний досвід проведення кадрової політики, який підтвердив важливість застосування нових кадрових технологій щодо формування професійного та компетентного складу посадовців місцевого самоврядування, спроможних ефективно використовувати сучасні інструменти управління, що спрямовані на якісно новий рівень адміністративних послуг, які надаються населенню в системі місцевого самоврядування.

Дослідження загальної кількості об'єднаних територіальних громад в Україні та проведений кількісно-якісний аналіз кадрового складу органів місцевого самоврядування, дозволив виявити: пріоритетні напрямки підвищення кваліфікації органів місцевого самоврядування, потреби в розвитку професійної компетентності працівників органів місцевого самоврядування та фактори підвищення ефективності роботи територіальних громад, що сприяло обґрунтуванню пріоритетних напрямів розвитку місцевого самоврядування в Харківській області.

У роботі запропоновано методичний підхід щодо комплексної оцінки рівня кадрового забезпечення в органах місцевого самоврядування, особливістю якого є використання методу нечітких множин, застосування якого дозволяє не тільки підвищити обґрунтованість управлінських рішень стосовно кадрового забезпечення в системі місцевого самоврядування, але й виявити особливості взаємодії органів місцевого самоврядування з організаціями вищої професійної освіти. Реалізацію нечіткого висновку в середовищі MATLAB для оцінки рівня кадрового забезпечення органів місцевого самоврядування було здійснено на прикладі Мереф'янської об'єднаної територіальної громади.

В рамках дослідження розроблено методичний підхід до визначення умов ефективного функціонування органів місцевого самоврядування, ключовою концептуальною ідеєю якого є спрямованість на виявлення та вирішення сучасних проблем територіальних громад, які формуються в Україні внаслідок проведення адміністративно-територіальної реформи та набувають все більшого значення. Виявлено, що значна підтримка Європейської спільноти дозволяє органам місцевого самоврядування отримати допомогу та інвестиційні ресурси для розвитку, однак, саме громади не спроможні засвоїти такі ресурси за відсутності відповідних кадрів, проектів та вмотивованих важелів спрямування такого ресурсу на соціальні та екологічні потреби.

На основі детального вивчення та систематизації наукових джерел з використанням SWOT-аналіз обґрунтовано шляхи та тенденції розвитку місцевого самоврядування в Україні. Проведення PEST-аналіз функціонування органів місцевого самоврядування в Харківському регіоні дозволив визначати основні можливості в розрізі політико-правових, економічних, соціо-культурних, техніко-технологічних чинників. Визначено, що використання запропонованого методичного підходу дозволяє не тільки виявити неспроможності механізму кадрового забезпечення ефективного функціонування органів місцевого самоврядування, але й розробити конкретні заходи рекомендаційного характеру щодо підвищення ефективності функціонування органів місцевого самоврядування.

У роботі встановлено, що при реалізації механізму кадрового забезпечення ефективного функціонування органів місцевого самоврядування важливим аспектом є врахування ключових характеристик ефективного органу місцевого самоврядування та чинників підвищення ефективності роботи органів ОТГ, а також розробка практичного інструментарію впровадження управлінських інновацій в кадровому забезпеченні. У зв'язку з чим, було проаналізовано чинники підвищення ефективності роботи органів ОТГ, серед яких найбільш впливовими визначено: підвищення рівня компетентності працівників виконавчих органів; підвищення рівня оплати праці працівників виконавчих органів; запровадження системи оцінювання результатів службової діяльності працівників; запровадження нових інструментів нової управлінської культури; проведення змін в організаційній структурі; зміна системи мотивації працівників. В якості ключових характеристик ефективного органу місцевого самоврядування визначено: забезпечення розвитку громади; прийняття зважених та обґрунтованих рішень; забезпечення доступу до якісних послуг; забезпечення раціонального використання всіх наявних ресурсів; забезпечення лідерства в громаді.

У роботі розроблено процедуру моніторингу якості кадрового забезпечення, яка передбачає застосування кваліметричного підходу та передбачає реалізацію наступних етапів: визначення мети, вибір методів, конкретизація його об'єктів, формування баз фактичних даних за об'єктами, визначення критеріїв, за якими він здійснюється та систематизації і структурування інформації для прийняття управлінських рішень. Ця послідовність, на відміну від існуючих підходів, формує передумови для забезпечення якісних управлінських процесів на всіх рівнях та сприяє забезпеченню системи підтримки прийняття управлінських рішень. Запропонована кваліметрична модель оцінки якості кадрового забезпечення дозволяє не тільки визначити ефективність забезпечення кадрами органи місцевого самоврядування, але й виявити ті функціональні процеси, які потребують найбільшої уваги з точки зору підвищення ефективності функціонування.

Визначено, що використання проектного управління щодо розробки та реалізації як програм, так і стратегій об'єднаних територіальних громад сприятиме забезпеченню системної інтеграції і підвищенню ефективності та результативності стратегічного, програмного і проектного управління розвитком її території. Доведено, що розробка і реалізація регіональних проектів в регіональних органах державної влади та органів місцевого самоврядування будуть успішними за умови, що працівники цих органів влади володітимуть і використовуватимуть професійні компетентності у сфері управління проектами.

Зважаючи на відсутність чіткої та зрозумілої послідовності дій щодо оцінки ефективності проектною командою в ОТГ, запропоновано відповідний підхід, реалізація якого дозволить коректно обґрунтувати рекомендації щодо управління проектною командою в ОТГ та відповідно підвищити успішність реалізації місцевих проектів.

Практична цінність розробок підтверджується їх застосуванням у діяльності Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку

Національної академії наук України, зокрема наукові результати дослідження було використано у ході підготовки наукового звіту (довідка № 05/39 від 10.06.2020). Методичні рекомендації щодо кадрового забезпечення ефективного функціонування органів місцевого самоврядування впроваджено у роботу Мерефянської міської ради (довідка про впровадження № 2101 від 10.06.2020) та Харківської громадської організації «Єврорегіон Слобожанщина» (довідка про впровадження № 112 від 18.12.2019).

Ключові слова: ефективне функціонування органів місцевого самоврядування, кадрове забезпечення, кадровий менеджмент, кадрова політика, проектний підхід, якість кадрового забезпечення, об'єднана територіальна громада.